

PUUMARKKINATYÖRYHMÄN KOKOUS 2/2023

Aika keskiviikko 26.4.2023 klo 14.32–16.47

Paikka kokoushuone Jakovara, kokouskeskus Mariankatu 9 tai etäyhteyksin

Osallistujat Erno Järvinen, pj.
Tino Aalto
Sami Oksa
Antti Sinkman (etänä)
Simo Jaakkola
Krista Kimmo
Pasi Korteniemi (etänä)
Karoliina Muukkonen (etänä)
Marko Mäki-Hakola
Karoliina Niemi
Henrik Nieminen
Rauno Numminen
Kari Palojärvi (etänä)
Heidi Hämäläinen
Anna Rakemaa
Reima Sutinen (etänä)
Eija Vallius (etänä)
Satu Rantala, siht.

Asiantuntijat Ahti Hirvonen, MMM
Josefiina Tiainen, MMM

MUISTIO

1 Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen muistion hyväksyminen (liite 1)

Puumarkkinatyöryhmän puheenjohtaja ministeri Kurvinen sekä varapuheenjohtaja osastopäällikkö Packalen olivat estyneet osallistumasta kokoukseen. Puheenjohtajana kokouksessa toimi Erno Järvinen. Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14.32. Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

2 Ajankohtaiskatsaus, Erno Järvinen, MMM

Erno Järvinen esitti puumarkkinatyöryhmälle ajankohtaiskatsauksen.

Hallitusohjelmanevotteluissa keskustelujen kerrottiin olevan vasta alkuvaiheessa, mutta ensimmäisten päivien perusteella metsäasiat vaikuttavat olevan voimakkaasti esillä. Kerrottiin, että MMM on julkaissut 3.4. virkakunnan ehdotuksia hallitusohjelmaan, katsaus löytyy MMM:n verkkosivuilta ja siinä korostetaan metsien hyvää terveyttä, kasvua ja elinvoimaisuutta, joiden kautta haetaan kasvua metsälalle.

Luonnonvarakeskuksen tekemän metsälain ilmastoarvioinnin kerrottiin valmistuneen. Arvioinnissa Luke totesi, että nykyinen metsälaki ei estä hiilinieluja vahvistavaa metsänhoitoa. Nykyisen metsälain nähtiin toteuttaneen hyvin aikanaan sille asetettuja tavoitteita. Lain muuttaminen nähtiin jäykkänä keinona vaikuttaa metsänhoidon tasoon tai metsien käsittelyn tapoihin. Metsänhoidon suositukset ja informaatio-ohjaus olisivat nopeampia keinoja. Haasteet, jotka arvioinnissa nostettiin esiin, liittyivät metsien uudistamisvelvoitteen ja harvennusvoimakkuuksien valvontaan. Nähtiin myös, että lainvalvonnassa uusi teknologia tarjoaa paljon mahdollisuuksia. Toteutettiin, että lain avaamista on syytä arvioida eri näkökulmista ja korostettiin myös sitä, että nykyisen metsälain aikaan on saatu aikaan paljon myönteistä.

Luonnonvarakeskuksen kerrottiin tarkastelleen Konekustannuslaskennan laskentamallin kehittäminen -hankkeessa metsien käyttöön liittyviä EU-politiikkoja painottuen tekijöihin, jotka mahdollisesti vaikuttavat puunkorjuun kustannuksiin. Tästä johdetuilla tulevaisuuden toimintaympäristöskenaarioilla ja hankkeessa laaditulla puunkorjuun systeemanalyysimallilla laskettiin kustannus- ja suoritevaikutukset suomalaisessa puunkorjuussa. Raportti on luettavissa MMM:n ja Luken nettisivuilla.

Kerrottiin, että MMM on avannut uuden Hiilestä kiinni -rahoitushaun hankkeille, joiden tavoitteena on maankäyttösektorin toimijoiden osaamisen kehittäminen, neuvonta, koulutus ja viestintä. Hakuaika on 4.4.–28.4.

EU-asioista nostettiin esiin metsäkatoasetuksen toimeenpano, jossa on paljon tulkinnanvaraisia yksityiskohtia. Tullaan perustamaan kansallinen toimeenpanoryhmä. Suunnitteilla on, että työryhmä aloittaisi kesän 2023 alussa ja toimikausi kestäisi kevääseen 2024. Hallituksen esitys on tavoitteena lähettää lausunnoille keväällä 2024. Lainsäädäntö tulisi voimaan 2025. Vielä on epäselvää, asetetaanko Ruokavirasto toimivaltaiseksi viranomaiseksi. EU-asioista nostettiin esiin myös uusiutuvan energian direktiivin päivitys, jossa saavutettiin maaliskuun lopulla trilogineuvotteluissa yhteisymmärrys. Lisäksi kerrottiin, että työ luonnonläheisen metsänhoidon kriteereihin liittyen jatkuu.

Kotimaan ajankohtaisista asioista nostettiin esiin metsätuholain muutokset, jotka ovat astuneet voimaan 1.4.2023. Kerrottiin, että lisäksi tullaan päivittämään MMM:n asetusta omavalvonnan osalta. Myös joutoalueiden metsitystukea koskevaa lakia valmistellaan. Sidosryhmätilaisuudessa 5.5. kuullaan sidosryhmien näkemyksiä joutoalueiden metsitystuen jatkon sisältöön. Tarkoitus on antaa se budjettilakina syksyllä. Lisäksi kerrottiin, että työryhmän esitys Metsäpuiden siemenviljelysten perustamisohjelmaksi on lausunnoilla 17.5.2023 saakka.

Puumarkkinatyöryhmässä käytiin aktiivista keskustelua ajankohtaisasioista. Keskustelussa esiin nostettiin nykyisen metsälain toimivuus. Lain avaamiseen tulisi olla hyvin korkea kynnys. Harkinnan pohjaksi nähtiin tarvittavan laaja arviointi, jossa lakia tulisi katsoa ja muutostarpeita harkita monelta kantilta. Avaamisen tarpeet tulisi arvioida metsien terveyden, kasvun ja resilienssin näkökulmasta. Nähtiin, että viimeisessä metsälain uudistuksessa asiat oli otettu hyvin huomioon ja myös käytäntö on osoittanut, että metsälaki on toteutunut tavoitteen mukaisesti. Nähtiin, että lain avaamisen sijasta kannattaisi etsiä ennemmin muita keinoja tai tehdä hienosäätöä. Nähtiin, että muun muassa valvontaa ja neuvontaa tulisi kehittää.

Keskusteltiin myös hallitusohjelmaneuvoittelusta. Nähtiin tärkeänä teemana metsien elinvoimasta ja hyvästä kasvusta sekä infrastruktuurin huolehtiminen. Luken tekemät katsaukset EU-aiheista, joilla pyritään arvioimaan sektorille koituvia vaikutuksia, saivat kiitosta puumarkkinatyöryhmältä. Nähtiin, että selvitykset auttavat tuomaan asioita esiin myös hallitusneuvotteluissa ja tulevaisuudessa, kun hallitus lähtee implementoimaan säädöksiä. Puumarkkinatyöryhmässä käytiin keskustelua myös metsäkatoasetuksesta. Oltiin huolissaan kasvavasta hallinnollisesta taakasta. Metsäkatoasetus on vaikea monelle maalle ja siksi on tärkeää seurata, miten muut maat reagoivat siihen. Puumarkkinatyöryhmä keskusteli myös mm. uusiutuvan energian direktiivistä sekä metsänjalostuksesta kasvun ja sopeutumisen keinona.

Keskustelun päätteeksi todettiin, että puumarkkinatyöryhmän kokoontuessa uuden ministerin johdolla syksyllä, olisi tärkeää, että komission ohjelmaan vaikuttamisesta keskusteltaisiin myös silloin.

Merkittiin ajankohtaiskatsaus tiedoksi.

3 Tiedoksi markkinakatsaukset (liite 2a, 2b, 2c)

Tuottiin tiedoksi ennakkoon toimitetut markkinakatsaukset (Metry, Koneyrittäjät ja MTK) ja keskusteltiin niistä.

4 Toimenpiteet puunkorjuun laadun ja sen seurannan parantamiseksi, Anna Rakemaa, SMK

Suomen metsäkeskuksesta Anna Rakemaa kertoi puumarkkinatyöryhmälle tilannekatsauksen toimenpiteistä puunkorjuun laadun ja sen seurannan parantamiseksi.

Keskustelussa pidettiin tärkeänä, että menetelmää on lähdetty tarkastelemaan. Nähtiin myös tärkeänä, että jatkokeskustelua käydään koko ajan toimijoiden kanssa ja eroavaisuudet menetelmien välillä nähdään ja ymmärretään. Tuotiin esille yritysten jatkuvasti tekemä laadunvalvonta ja tarve ymmärtää niiden eroavaisuudet metsäkeskuksen tuloksiin.

Keskusteltiin myös yhden standardin mahdollisuudesta, ja nähtiin, että mm. droneja käytettäessä mittausta ei pystytä toistamaan samalla menetelmällä. Lisäksi keskustelussa nousi esiin omavalvonnan tarkastelu ja sen ohjeistus. Nostettiin esiin, että eri toimijoilla omavalvonta on erilaista. Olisi hyvä olla olemassa yksi menettely, jota toteutetaan. Korostettiin sitä, että Metsäkeskuksen data on tärkeää ja sitä tulee kehittää yhdessä paremmaksi.

Merkittiin tilannekatsaus tiedoksi.

5 Puumarkkinaselvityksen tarpeet, Erno Järvinen, MMM (liite 3)

Erno Järvinen alusti keskustelua puumarkkinaselvityksen tarpeista. Kokouksessa käytiin edellisten selvitysten (vuosina 2013 ja 2015) sisältöä läpi. Päätöksiä uuden selvityksen toteuttamisen ajankohdasta tai sisällöstä ole tehty vielä, joten puumarkkinatyöryhmää kannustettiin keskustelemaan ja siten vaikuttamaan toimeksiantoon. Lisäksi MMM:ssä on selvittävänä puumarkkinaselvitykseen käytettävissä olevat taloudelliset resurssit.

Keskustelussa puumarkkinaselvityksen tekemistä pidettiin tärkeänä ja ajankohtaisena, sillä toimintaympäristö sekä kotimaassa että kansainvälisesti on erilainen kuin mitä kuviteltiin vielä muutama vuosi sitten. Markkinan kilpailullisuus ja markkinainformaatio nähtiin tärkeänä ja toivottiin huomioitavan myös tulevassa selvityksessä. Tarpeellisenä pidettiin myös tutkia puumarkkinoiden toimivuutta. Lisäksi työryhmässä keskusteltiin laajasti kilpailulainsäädännöstä ja sen asettamista rajoitteista.

Keskusteltiin myös siitä, sisältäisikö puumarkkinaselvitys energiapuumarkkinan. Keskustelussa sivuttiin myös jalostuskelpoisen ainespuun ohjautumista polttoon. Selvityksessä toivottiin myös huomioitavan työmarkkina-, osaamis- sekä metsätila-, omistusrakenne- ja logistiikkakysymykset. Lisäksi keskustelussa nousivat esiin puumarkkinoiden vaikutukset muihin käyttömuotoihin ja tuotteisiin sekä metsien käyttöpaineisiin. Keskusteltiin myös hiilensidontapalveluista ja niiden merkityksestä puumarkkinoihin ja puun saatavuuteen. Ehdotettiin, että hiilensidontapalveluiden merkitystä arvonlisään voitaisiin tutkia, mutta todettiin, että esimerkiksi kaksoislasientaa ympäristöministeriö on jo selvityksessään tarkastellut.

Yleisemmällä tasolla keskustelussa toivottiin, että puumarkkinatyöryhmässä pohdittaisiin, miten metsien muita käyttömuotoja voidaan kehittää niin, että ne tukevat puumarkkinaa eivätkä heikennä sitä. Lisäksi tulisi pohtia, millaisin keinoin metsätalousyrittäjien aktiivisuutta voidaan parantaa. Työvoimakysymykset nousivat myös vahvasti puumarkkinatyöryhmän keskustelussa. Olisi tärkeä selvittää, miten työvoimaresurssit riittävät ja miten koulutus vastaa työvoiman tarpeeseen. Nostettiin myös esiin huoli siitä, että kun Ukrainaa lähdetään jälleen rakentamaan, niin Suomessa ja muissa Euroopan maissa on riski, että omat metsät jäävät hoitamatta resurssien ollessa muualla. Tähänkin olisi hyvä varautua mm. koulutuksen kautta. Logistiikkakysymykset nähtiin tärkeinä. Puunkorjuu- ja kuljetusresurssit, niiden riittävyys ja ammattitaitoinen henkilöstö ovat oleellisia puumarkkinoiden toimivuuden ja puun käytön kannalta.

6 Tulevan komission ohjelmaan vaikuttaminen, Ahti Hirvonen, MMM (liite 4)

Maa- ja metsätalousministeriön maatalousneuvos Ahti Hirvonen kertoi tulevan komission ohjelmaan vaikuttamisesta.

Alustuksen jälkeen puumarkkinatyöryhmässä keskusteltiin muun muassa yhteistyöstä muiden jäsenvaltioiden, muiden metsäisten sekä saman mielisten maiden kanssa. Lisäksi keskusteltiin Brysselissä työskentelystä ja siitä, että tällä hetkellä keskeisissä asemissa komissiossa olevien suomalaisten määrä on hyvä, mutta haasteena on saada nuori sukupolvi laajasti kiinnostumaan ja lähtemään komission töihin.

Puumarkkinatyöryhmässä keskusteltiin myös, kuinka tärkeää olisi, että tuleva hallitus sitoutuisi jo Säätytalolla kirjaamaan EU-vaikuttamisen keskeiset periaatteet hallitusohjelmaan. Keskusteltiin myös kilpailukyvästä. Nähtiin, että Suomesta pitäisi lähteä viesti kustannuskilpailukyvyn puolesta. EU:n pitäisi pystyä kiinnittämään

enemmän huomiota kustannuskilpailukykypuoleen esimerkiksi logistiikassa ja liikenteessä. Esitettiin, että Suomesta pitäisi lähteä EU-tasolle selkeä viesti siitä, että aloitteella tai direktiivillä pitää olla positiivinen tai vähintään neutraali vaikutus puun saatavuuteen. Keskustelussa nostettiin esiin myös strateginen autonomia. Nähtiin, että metsäsektorilla, metsäisillä teollisuuden aloilla ja metsänomistajilla olisi paikka nostaa sektoria strategisen autonomian ja huoltovarmuuskysymysten kautta.

Keskusteluissa nousi myös esiin, että nykyisessä maailmantilanteessa tulisi nostaa tiettyjä asioita esiin turvallisuuden kautta, ja silloin kun puhutaan kriittisten raaka-aineiden saatavuudesta, niin puuraaka-aine pitäisi saada sinne mukaan. Nostettiin esiin, että olisi tärkeä puhua myös EU:n arvoyhteisöstä. Kehitys, jossa EU puhuu keskittyen yksityiskohtiin unohtaen suuren kuvan ja isot linjat, tulisi katkaista. Keskusteltiin myös EU:n budjettivarojen tehokkaasta käytöstä. Toivottiin, että komissiosta löytyisi laajempaa metsäasioiden ymmärrystä. Ehdotettiin myös kanavaa MMM:n ja sidosryhmien kesken, jossa tietoa ja arvioita mm. komission työohjelmasta ja ohjelman sisällön rakentumisen etenemiseen liittyen voitaisiin jakaa.

Keskustelun päätteeksi painotettiin, että myös tässä teemassa ja komission ohjelmavalmistelussa MMM:ssä otetaan mielellään sidosryhmiltä viestejä vastaan.

Merkittiin katsaus tiedoksi.

7 Muut asiat

Ei muita asioita.

8 Seuraava kokous

Seuraavan puumarkkinatyöryhmän kokouksen ajankohta sovitaan myöhemmin.

9 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti puumarkkinatyöryhmän jäseniä aktiivisesta osallistumisesta ja päätti kokouksen klo 16.47.

Liitteet

Liite 1 Muistio puumarkkinatyöryhmän kokous 18012023

Liite 2a Koneyrittäjien katsaus huhtikuu 2023

Liite 2b MTKMarkkinakuvat

Liite 2c Puumarkkinakatsaus 2023 04 26_Metry

Liite 3 Puumarkkinaselvityksen tarpeet 26042023 Järvinen

Liite 4 Puumarkkinatyöryhmä 26042023 Hirvonen